

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sàigòn 1998

--- o0o ---

Tập 4
Quyển Thứ 88
Hội Thứ Nhất

PHẨM HỌC BÁT-NHÃ
Thứ 26 - 4

Thiện Hiện đáp rằng: Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì sắc nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì thọ tướng hành thức nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì nhãn xứ nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì nhĩ tỷ thiết thân ý xứ nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì sắc xứ nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì thanh hương vị xúc pháp xứ nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì nhãn giới nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sinh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì nhĩ giới nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì tỷ giới nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc, tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì thiết giới nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì vị giới, thiết thức giới và thiết xúc, thiết xúc làm duyên sanh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì thân giới nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì ý giới nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học.

Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì địa giới nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì thủy hỏa phong không thức giới nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì khổ thánh đế nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì tập diệt đạo thánh đế nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì vô minh nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu thán khổ ưu não nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì nội không nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh không nhiếp thọ hoại diệt nên học.

Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì chơn như nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Bồ thí Ba-la-mật-đa nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lặng, Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp

thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì bốn tĩn lự nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì bốn vô lượng, bốn vô sắc định nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì tám giải thoát nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì bốn niệm trụ nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi nhiếp thọ hoại diệt nên học.

Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì không giải thoát môn nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì vô tướng, vô nguyên giải thoát môn nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì năm nhãn nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì sáu thần thông nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Phật mười lực nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì pháp vô vong thất nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì tánh hằng trụ xả nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì nhất thiết trí nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì tất cả đà-la-ni môn nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì tất cả tam-ma-địa môn nhiếp thọ hoại diệt nên học.

Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Dự lưu nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Nhất Lai, Bất hoàn, A-la-hán nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Dự lưu hương Dự lưu quả nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Nhất Lai hương Nhất Lai quả, Bất hoàn hương Bất hoàn quả, A-la-hán hương A-la-hán quả nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Độc giác nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Độc giác hương Độc giác quả nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Bồ-tát Ma-ha-tát nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Tam-miệu-tam Phật-đà nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì pháp Bồ-tát Ma-ha-tát nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề nhiếp thọ hoại diệt nên học. Như vậy, như vậy. Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Thanh văn thừa nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Độc giác thừa, Vô thượng thừa nhiếp thọ hoại diệt nên học.

Khi ấy, Xá-lợi-tử hỏi Thiện Hiện rằng: Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì sắc nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì thọ tướng hành thức nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì nhãn xứ nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì nhĩ tỹ thiệt thân ý xứ nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì sắc xứ nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì thanh hương vị xúc pháp xứ nhiếp thọ hoại diệt nên học?

Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì nhãn giới nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sinh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì nhĩ giới nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sinh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì tỹ giới nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì hương giới, tỹ thức giới và tỹ xúc, tỹ xúc làm duyên sinh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì thiệt giới nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc, thiệt xúc làm duyên sinh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì thân giới nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sinh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì ý giới nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sinh ra các thọ nhiếp thọ hoại diệt nên học?

Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì địa giới nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì thủy hỏa phong không thức giới nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì khổ thánh đế nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì tập diệt đạo thánh đế nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì vô minh nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu thán khổ ưu não nhiếp thọ hoại diệt nên học?

Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì nội không nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì chơn như nhiếp thọ hoại diệt nên học, chẳng vì pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới nhiếp thọ hoại diệt nên học?

Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Bồ thí Ba-la-mật-đa nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì bốn tịch lự nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì bốn vô lượng, bốn vô sắc định nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì tám giải thoát nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì bốn niệm trụ nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì không giải thoát môn nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì vô tướng, vô nguyện giải thoát môn nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì năm nhãn nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì sáu thần thông nhiếp thọ hoại diệt nên học?

Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Phật mười lực nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì pháp vô vong thất nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì tánh hằng trụ xả nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì nhất thiết trí nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì tất cả đà-la-ni môn nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì tất cả tam-ma-địa môn nhiếp thọ hoại diệt nên học?

Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Dự lưu nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Nhất Lai, Bất hoàn, A-la-hán nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Dự lưu hương Dự lưu quả nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Nhất Lai hương Nhất Lai quả, Bất hoàn hương Bất hoàn quả, A-la-hán hương A-la-hán quả nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Độc giác nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Độc giác hương Độc giác quả nhiếp thọ hoại diệt nên học?

Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Bồ-tát Ma-ha-tát nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Tam-miệu-tam Phật-đà nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì pháp Bồ-tát Ma-ha-tát nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề nhiếp thọ hoại diệt nên học? Thiện Hiện! Vì duyên nào khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng vì Thanh văn thừa nhiếp thọ hoại diệt nên học; chẳng vì Độc giác thừa, Vô thượng thừa nhiếp thọ hoại diệt nên học?

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện đáp Xá-lợi-tử rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có sắc là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ sắc và hoại diệt. Chẳng thấy có

thọ tướng hành thức là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ thọ tướng hành thức và hoại diệt. Vì có sao? Vì sắc uẩn thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có nhãn xứ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ nhãn xứ và hoại diệt. Chẳng thấy có nhĩ tử thiệt thân ý xứ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ nhĩ tử thiệt thân ý xứ và hoại diệt. Vì có sao? Vì nhãn xứ thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có sắc xứ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ sắc xứ và hoại diệt. Chẳng thấy có thanh hương vị xúc pháp xứ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ thanh hương vị xúc pháp xứ và hoại diệt. Vì có sao? Vì sắc xứ thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có nhãn giới là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ nhãn giới và hoại diệt. Chẳng thấy có sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sinh ra các thọ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ sắc giới cho đến nhãn xúc làm duyên sinh ra các thọ và hoại diệt. Vì có sao? Vì nhãn giới thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có nhĩ giới là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ nhĩ giới và hoại diệt. Chẳng thấy có thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ thanh giới cho đến nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ và hoại diệt. Vì có sao? Vì nhĩ giới thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có tỷ giới là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ tỷ giới và hoại diệt. Chẳng thấy có hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc, tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ hương giới cho đến tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ và hoại diệt. Vì có sao? Vì tỷ giới thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có thiệt giới là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ thiệt giới và hoại diệt. Chẳng thấy có vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc, thiệt xúc làm duyên sanh ra các thọ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ vị giới cho đến thiệt xúc làm duyên sanh ra các thọ và hoại diệt. Vì có sao? Vì thiệt giới thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có thân giới là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ thân giới và hoại diệt. Chẳng thấy có xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ xúc giới cho đến thân xúc làm duyên sanh ra các thọ và hoại diệt. Vì có sao? Vì thân giới thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có ý giới là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ ý giới và hoại diệt. Chẳng thấy có pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ pháp giới cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ và hoại diệt. Vì có sao? Vì ý giới thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có địa giới là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ địa giới và hoại diệt. Chẳng thấy có thủy hỏa phong không thức giới là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ thủy hỏa phong

không thức giới và hoại diệt. Vì có sao? Vì địa giới thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có khổ thánh đế là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ khổ thánh đế và hoại diệt. Chẳng thấy có tập diệt đạo thánh đế là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ tập diệt đạo thánh đế và hoại diệt. Vì có sao? Vì khổ thánh đế thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có vô minh là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ vô minh và hoại diệt. Chẳng thấy có hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sâu thán khổ ưu não là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ hành cho đến lão tử sâu thán khổ ưu não và hoại diệt. Vì có sao? Vì vô minh thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có nội không là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ nội không và hoại diệt. Chẳng thấy có ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, trống nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không và hoại diệt. Vì có sao? Vì nội không thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có chơn như là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ chơn như và hoại diệt. Chẳng thấy có pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghi giới là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ pháp giới cho đến bất tư nghi giới và hoại diệt. Vì có sao? Vì chơn như thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có Bồ thí Ba-la-mật-đa là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ Bồ thí Ba-la-mật-đa và hoại diệt. Chẳng thấy có Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa và hoại diệt. Vì có sao? Vì Bồ thí Ba-la-mật-đa thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có bốn tĩnh lự là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ bốn tĩnh lự và hoại diệt. Chẳng thấy có bốn vô lượng, bốn vô sắc định là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ bốn vô lượng, bốn vô sắc định và hoại diệt. Vì có sao? Vì bốn tĩnh lự thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có tám giải thoát là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ tám giải thoát và hoại diệt. Chẳng thấy có tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ và hoại diệt. Vì có sao? Vì tám giải thoát thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có bốn niệm trụ là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ bốn niệm trụ và hoại diệt. Chẳng thấy có bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi và hoại diệt. Vì có sao? Vì bốn niệm trụ thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có không giải thoát môn là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ không giải thoát môn và hoại diệt. Chẳng thấy có vô tướng, vô nguyện giải thoát môn là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ vô tướng, vô nguyện giải thoát môn và hoại diệt. Vì có sao? Vì không giải thoát môn thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có năm nhãn là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ năm nhãn và hoại diệt. Chẳng thấy có sáu thần thông là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ sáu thần thông và hoại diệt. Vì có sao? Vì năm nhãn thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có Phật mười lực là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ Phật mười lực và hoại diệt. Chẳng thấy có bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng và hoại diệt. Vì có sao? Vì Phật mười lực thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có pháp vô vong thất là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ pháp vô vong thất và hoại diệt. Chẳng thấy có tánh hằng trụ xả là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ tánh hằng trụ xả và hoại diệt. Vì có sao? Vì pháp vô vong thất thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có nhất thiết trí là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ nhất thiết trí và hoại diệt. Chẳng thấy có đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí và hoại diệt. Vì có sao? Vì nhất thiết trí thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có tất cả đà-la-ni môn là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ tất cả đà-la-ni môn và hoại diệt. Chẳng thấy có tất cả tam-ma-địa môn là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ tất cả tam-ma-địa môn và hoại diệt. Vì có sao? Vì tất cả đà-la-ni môn thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có Dự lưu là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ Dự lưu và hoại diệt. Chẳng thấy có Nhất Lai, Bất hoàn, A-la-hán là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ Nhất Lai, Bất hoàn, A-la-hán và hoại diệt. Vì có sao? Vì Dự lưu thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có Dự lưu hướng Dự lưu quả là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ Dự lưu hướng Dự lưu quả và hoại diệt. Chẳng thấy có Nhất Lai hướng Nhất Lai quả, Bất hoàn hướng Bất hoàn quả, A-la-hán hướng A-la-hán quả là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ Nhất Lai hướng Nhất Lai quả, Bất hoàn hướng Bất hoàn quả, A-la-hán hướng A-la-hán quả và hoại diệt. Vì có sao? Vì Dự lưu hướng Dự lưu quả thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có Độc giác là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ Độc giác và hoại diệt. Chẳng thấy có Độc giác hướng Độc giác quả là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kể năng nhiếp thọ Độc giác hướng Độc giác quả và hoại diệt. Vì có sao? Vì Độc giác thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có Bồ-tát Ma-ha-tát là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ Bồ-tát Ma-ha-tát và hoại diệt. Chẳng thấy có Tam-miệu-tam Phật-đà là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ Tam-miệu-tam Phật-đà và hoại diệt. Vì có sao? Vì Bồ-tát Ma-ha-tát thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có pháp Bồ-tát Ma-ha-tát là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ pháp Bồ-tát Ma-ha-tát và hoại diệt. Chẳng thấy có Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề và hoại diệt. Vì có sao? Vì pháp Bồ-tát Ma-ha-tát thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát học như thế, chẳng thấy có Thanh văn thừa là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ Thanh văn thừa và hoại diệt. Chẳng thấy có Độc giác thừa, Vô thượng thừa là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ Độc giác thừa, Vô thượng thừa và hoại diệt. Vì có sao? Vì Thanh văn thừa thấy hoặc năng hoặc sở, trong ngoài đều không, chẳng khá được vậy.

Xá-lợi-tử! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đối sắc với thọ tướng hành thức. Đối nhãn xứ với nhĩ tỷ thiết thân ý xứ. Đối sắc xứ với thanh hương vị xúc pháp xứ. Đối nhãn giới với sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sinh ra các thọ. Đối nhĩ giới với thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ. Đối tỷ giới với hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc, tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ. Đối thiết giới với vị giới, thiết thức giới và thiết xúc, thiết xúc làm duyên sanh ra các thọ. Đối thân giới với xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ. Đối ý giới với pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ. Đối địa giới với thủy hỏa phong không thức giới. Đối khổ thánh đế với tập diệt đạo thánh đế. Đối vô minh với hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não. Đối nội không với ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Đối chơn như với pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Đối Bồ thí Ba-la-mật-đa với Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Đối bốn tĩn lự với bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Đối tám giải thoát với tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Đối bốn niệm trụ với bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Đối không giải thoát môn với vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Đối năm nhãn với sáu thần thông. Đối Phật mười lực với bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Đối pháp vô vong thất với tánh hằng trụ xả. Đối nhất thiết trí với đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Đối tất cả đà-la-ni môn với tất cả tam-ma-địa môn. Đối Dự lưu với Nhất Lai, Bất hoàn, A-la-hán. Đối Dự lưu hướng Dự lưu quả với Nhất Lai hướng Nhất Lai quả, Bất hoàn hướng Bất hoàn quả, A-la-hán hướng A-la-hán quả. Đối Độc giác với Độc giác hướng Độc giác quả. Đối Bồ-tát Ma-ha-tát với Tam-miệu-tam Phật-đà. Đối pháp Bồ-tát Ma-ha-tát với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đối Thanh văn thừa với Độc giác thừa, Vô thượng thừa. Chẳng thấy là khá nhiếp thọ và sở hoại diệt; cũng chẳng thấy có kẻ năng nhiếp thọ và hoại diệt mà học Bát-nhã Ba-la-mật-đa, là Bồ-tát Ma-ha-tát này năng thành xong Nhất thiết trí trí.

Khi ấy, Xá-lợi-tử hỏi Thiện Hiện rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát học Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, năng thành xong Nhất thiết trí trí ư? Thiện Hiện đáp: Bồ-tát Ma-ha-tát học Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, năng thành xong Nhất thiết trí trí, vì đối tất cả pháp chẳng vì nhiếp thọ hoại diệt mà phương tiện học vậy.

Xá-lợi-tử nói: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đối tất cả pháp chẳng vì nhiếp thọ hoại diệt mà phương tiện ấy, làm sao năng thành xong Nhất thiết trí trí?

Thiện Hiện nói: Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng thấy sắc hoặc sanh hoặc diệt; chẳng thấy thọ tướng hành thức hoặc sanh hoặc diệt. Chẳng thấy sắc hoặc lấy hoặc bỏ; chẳng thấy thọ tướng hành thức hoặc lấy hoặc bỏ. Chẳng thấy sắc hoặc nhiễm hoặc tịnh; chẳng thấy thọ tướng hành thức hoặc nhiễm hoặc tịnh. Chẳng thấy sắc hoặc nhóm hoặc tan; chẳng thấy thọ tướng hành thức hoặc nhóm hoặc tan. Chẳng thấy sắc hoặc tăng hoặc giảm; chẳng thấy thọ tướng hành thức hoặc tăng hoặc giảm. Vì có sao? Vì tánh sắc uẩn thấy không, vô sở hữu, chẳng khá được vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này học Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, năng thành xong Nhất thiết trí trí, vì đem vô sở học, vô sở thành xong làm phương tiện vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng thấy nhãn xứ hoặc sanh hoặc diệt; chẳng thấy nhĩ tỷ thiết thân ý xứ hoặc sanh hoặc diệt. Chẳng thấy nhãn xứ hoặc lấy hoặc bỏ; chẳng thấy nhĩ tỷ thiết thân ý xứ hoặc lấy hoặc bỏ. Chẳng thấy nhãn xứ hoặc nhiễm hoặc tịnh; chẳng thấy nhĩ tỷ thiết thân ý xứ hoặc nhiễm hoặc tịnh. Chẳng thấy nhãn xứ hoặc nhóm hoặc tan; chẳng thấy nhĩ tỷ thiết thân ý xứ hoặc nhóm hoặc tan. Chẳng thấy nhãn xứ hoặc tăng hoặc giảm; chẳng thấy nhĩ tỷ thiết thân ý xứ hoặc tăng hoặc giảm. Vì có sao? Vì tánh nhãn xứ thấy không, vô sở hữu, chẳng khá được vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này học Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, năng thành xong Nhất thiết trí trí, vì đem vô sở học, vô sở thành xong làm phương tiện vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng thấy sắc xứ hoặc sanh hoặc diệt; chẳng thấy thanh hương vị xúc pháp xứ hoặc sanh hoặc diệt. Chẳng thấy sắc xứ hoặc lấy hoặc bỏ; chẳng thấy thanh hương vị xúc pháp xứ hoặc lấy hoặc bỏ. Chẳng thấy sắc xứ hoặc nhiễm hoặc tịnh; chẳng thấy thanh hương vị xúc pháp xứ hoặc nhiễm hoặc tịnh. Chẳng thấy sắc xứ hoặc nhóm hoặc tan; chẳng thấy thanh hương vị xúc pháp xứ hoặc nhóm hoặc tan. Chẳng thấy sắc xứ hoặc tăng hoặc giảm; chẳng thấy thanh hương vị xúc pháp xứ hoặc tăng hoặc giảm. Vì có sao? Vì tánh sắc xứ thấy không, vô sở hữu, chẳng khá được vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này học Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, năng thành xong Nhất thiết trí trí, vì đem vô sở học, vô sở thành xong làm phương tiện vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng thấy nhãn giới hoặc sanh hoặc diệt; chẳng thấy nhĩ tỷ thiết thân ý xứ hoặc sanh hoặc diệt. Chẳng thấy nhãn giới hoặc lấy hoặc bỏ; chẳng thấy sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sinh ra các thọ hoặc lấy hoặc bỏ. Chẳng thấy nhãn giới hoặc nhiễm hoặc tịnh; chẳng thấy sắc giới cho đến nhãn xúc làm duyên sinh ra các thọ hoặc nhiễm hoặc tịnh. Chẳng thấy nhãn giới hoặc nhóm hoặc tan; chẳng thấy sắc giới cho đến nhãn xúc làm duyên sinh ra các thọ hoặc nhóm hoặc tan. Chẳng thấy nhãn giới hoặc tăng hoặc giảm; chẳng thấy sắc giới cho đến nhãn xúc làm duyên sinh ra các thọ hoặc tăng hoặc giảm. Vì có sao? Vì tánh nhãn giới thấy không, vô sở hữu, chẳng khá được vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này học Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, năng thành xong Nhất thiết trí trí, vì đem vô sở học, vô sở thành xong làm phương tiện vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, chẳng thấy nhĩ giới hoặc sanh hoặc diệt; chẳng thấy thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ hoặc sanh hoặc diệt. Chẳng thấy nhĩ giới hoặc lấy hoặc bỏ; chẳng thấy thanh giới cho đến nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ hoặc lấy hoặc bỏ. Chẳng thấy nhĩ giới hoặc nhiễm hoặc tịnh; chẳng thấy thanh giới cho đến nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ hoặc nhiễm hoặc tịnh. Chẳng thấy nhĩ giới hoặc nhóm hoặc tan; chẳng thấy thanh giới cho đến nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ hoặc nhóm hoặc tan. Chẳng thấy nhĩ giới hoặc tăng hoặc giảm; chẳng thấy thanh giới cho đến nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ hoặc tăng hoặc giảm. Vì có sao? Vì tánh nhĩ giới thấy không, vô sở hữu, chẳng khá được vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này học Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, năng thành xong Nhất thiết trí trí, vì đem vô sở học, vô sở thành xong làm phương tiện vậy.